kerij bij Lelystad ernstige schade te hebben veroorzaakt. Ter voorkoming van verdere uitbreiding van de plaag zal het nuttig zijn om alle wonden (bijv. snoei- en schaafwonden) zo spoedig mogelijk af te dekken met teer of met een ander wondafdekmiddel.
De wilgehoutrups *(Cossus cossus)* was volgens de berichten zeer schadelijk in een populierewegbeplanting te Vlaardingen. Vermoedelijk hebben we hier te maken met reeds door het wegverkeer beschadigde bomen.
Met betrekking tot de insektenaantastingen in de wilgencultuur dient het plotselinge en opvallende optreden van de wilgespinselmot *(Yponomeuta rorella)* in enkele wegbeplantingen te worden vermeld. Stam en takken worden door een dichte spinsel a.h.w. met een witte huls bekleed waarachter zich de rupsen verplaatsen. Ondanks de enorme aantallen rupsen die in de kroon vaak als kluiten zichtbaar zijn, wordt de boom zelden geheel kaal gevreten (foto 2 t/m4). Een bestrijding is derhalve overbodig, temeer omdat zo'n plaag even plotseling verdwijnt als zij ontstaat. Dergelijke voor betrokkenen vaak verontrustende aantastingen kwamen o.a. voor bij Ter Aar, Baambrugge, Steenwijk en in Friesland bij Grouw, Akkrum en Terhorne.
De vorige plaag die plaatselijk in de Betuwe en in een oude opstand bij St. Oedenrode in 1962 ontstond, verdween in 1963 bijna geheel.
De meest ernstige bladvreterij door de larven en kevers van de wilgehaan *(Phyllodecta sp.)* werd waargenomen aan de wilgen langs de weg Arnhem-Nijmegen bij Elst; bij Hardenberg kwam een matige aantasting voor.
De elze (= wilge) snuitkever *(Cryptorrhynchus lapathi)* tenslotte taste de wilgen bij Workum zeer ernstig aan.

INTERESSANTE BEPLANTINGEN

(XIV)

Iedereen, populierendeskundige en leek, kent de Italiaanse populier met zijn strakke zuilvorm. De boom is zelfs zo bekend, dat vele niet-deskundigen zijn vorm als typerend voor „de" populier beschouwen. Ten onrechte, want het gaat daarentegen om een zeer uitzonderlijke vorm.
Populus nigra 'Italica' is niet alleen een opvallend maar ook een zeer oud ras. *Houtzagers* heeft in zijn studie „Het geslacht Populus" (1937) de vermoedelijke geschiedenis van de Italiaanse populier uitvoerig beschreven. De boom is waarschijnlijk vóór 1700 in Azië ontstaan en via Italië naar West-Europa en Amerika gekomen.
Ook in Nederland is de Italiaanse populier sinds lang aanwezig. Hij is hier gebruikt als sierboom, als boom in wegebeplantingen en in windschermen, maar is niet geschikt gebleken voor het produceren van hout; de kwaliteit daarvan is namelijk zo slecht dat men het gerust onbruikbaar mag noemen.
Niet alleen in Nederland maar ook in vele andere landen verliest dit ras nu snel aan betekenis. Een oorzaak daarvan is zijn zeer grote gevoeligheid voor de bladziekte Marssonina, maar vooral het in bepaalde jaren optreden van taksterfte of zelfs het afsterven van hele bomen en beplantingen, waarbij dikwijls massaal optreden van de schimmel Dothichiza (schorsbrand) wordt geconstateerd. Er is wel eens verband gelegd met de vermoedelijk omstreeks 1955 uit Amerika geimporteerde Marssonina, maar deze ziekte is tenminste in dit geval van taksterfte niet primair. Want al in de tweede helft van de vorige eeuw werd dit kroonsterven bij de Italiaanse populier gemeld (zie Houtzagers bovengenoemde publikatie). Sinds lang ook al doet de theorie opgeld dat het hier om een verouderingsverschijnsel gaat, een veroudering van de steeds vegetatief vermeerderde boom die immers al eeuwen oud is. Hierop zal ik nu niet nader ingaan, maar wil slechts opmerken dat het afsterven van de Italiaanse populier door deze veroudering dan nu al een eeuw zou voortduren, een onwaarschijnlijk langdurig sterfteproces voor een boom!
In „Populier" van februari 1965 heb ik een artikel geschreven over m.i. werkelijke aanleiding tot het kroonsterven, namelijk een late wintervorst na een zachte periode. Dit artikel vond zijn oorsprong in een massaal afsterven van verschillende rassen van populier en wilg in het voorjaar van 1962; daarbij was ook de Italiaanse populier. In 1962 volgde een vorstperiode in de tweede helft van februari en begin maart op een zachte januari en eerste helft van februari.
In de late zomer van 1968 had ik een erfbeplanting van Italiaanse populier bij Bronkhorst gefotografeerd. In de voorzomer van 1969 ben ik weer naar dit pittoreske IJsselstadje gereden om de beplanting nog eens te fotograferen. Het resultaat ziet u in de hierbij geplaatste foto's. De bomen waren inmiddels zwaar beschadigd door het afsterven van een deel van de kronen. Deze beplanting was niet de enige met dit verschijnsel. Op vele plaatsen in het land kon men weer, zij het in mindere mate dan in 1962, bij bepaalde populieren en ook wilgen taksterfte zien optreden. Dit was, behalve bij de Italiaanse populier, vooral het geval bij 'Robusta' en 'Serotina'.
Laten we nu eens het weersverloop in het begin van 1969 nagaan. De daarvoor nodige cijfers, uiteraard afkomstig van het K.N.M.I. in De Bilt, zijn vermeld in de tabel. Het is interessant om deze te vergelijken met de tabel, voorkomend in mijn al

Twee foto's van een erfbeplanting van Italiaanse populier, genomen in resp. september 1968 en juni 1969. Foto's: v. d. Meiden

Temperatuurverloop in januari, februari en maart 1969.

Periode in 1969		Dagelijkse temperatuur °C						% dagen met min. temp. onder 0°C		% dagen met gem. temp. onder 0°C	
		Dagelijks gem.		Dagelijks min.		Dagelijks max.					
		I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
jan.	1 - 10	1,6	0,6	—0,3	—1,5	3,1	2,3	60 %	90 %	20 %	50 %
	11 - 20	4,6	3,6	2,4	1,2	6,5	5,9	10 %	30 %	0 %	0 %
	21 - 31	6,7	5,9	4,7	3,7	8,5	7,8	0 %	0 %	0 %	0 %
febr.	1 - 10	1,7	1,3	—1,0	—1,9	4,7	4,0	10 %	60 %	30 %	30 %
	11 - 20	—3,7	—4,9	—7,6	—9,0	—0,6	—1,6	100 %	100 %	100 %	100 %
	21 - 28	2,1	0,9	0,2	—0,8	4,3	2,4	50 %	90 %	40 %	40 %
maart	1 - 10	1,8	0,5	—2,7	—3,3	6,8	4,8	80 %	100 %	10 %	50 %
	11 - 20	2,5	—0,5	—1,0	—2,6	5,2	1,7	80 %	100 %	40 %	40 %
	21 - 30	2,5	1,7	—1,0	—1,6	6,4	5,7	80 %	80 %	0 %	0 %

I = De Bilt
II = Eelde

Afwijking van de gemiddelde maandtemperatuur van het normale maandgemiddelde (1931 - 1960):

januari: +2,7 (I); +2,6 (II);
februari: —2,1 (I); —2,3 (II);
maart: —2,8 (I); —3,3 (II).

eerder genoemd artikel in „Populier" van februari 1965. Men ziet dan hetzelfde verloop, namelijk een koude periode met veel vorst laat in de winter, volgend op een zachte periode. In 1962 begon de koude periode na 20 februari na een zachte periode die sinds ± 10 januari duurde. In 1969 begon de koude periode ± 10 februari na een zachte periode eveneens sinds 10 januari. Dus precies hetzelfde beeld! Dat een dergelijk weersverloop afstervingsverschijnselen bij populier veroorzaakt, is fysiologisch verklaarbaar. Zonder hierop verder in te gaan kan worden gezegd, dat na een zachte periode in januari/februari bij een verhoogde cambiumaktiviteit de bast zeer gevoelig is voor uitdroging (zoals door vorst). Dan wordt, als tenminste het uitdrogingproces niet te snel verloopt en dit daardoor *direkt* tot afsterven leidt, de bast gemakkelijk door schorsbrand, Dothichiza, aangetast.

Nog een opmerking: Men dient na een weerssituatie als hierboven is geschetst, zeer voorzichtig te zijn bij de inkoop van meerjarig plantsoen. Ook dit blijkt dan namelijk vaak door Dothichiza te zijn aangetast.

Ir. H. A. van der Meiden

P. VAN DEN BERK & ZONEN

BOOMKWEKERIJEN

ST. OEDENRODE - TEL. 04138-2331 b.g.g. 04138-2038

☆

LAANBOMEN EN BOSPLANTSOEN

Specialiteit:

POPULIEREN EN WILGEN

Adviezen en beplantingen kunnen door ons geregeld worden

TUINBOUWARTIKELEN

Een kleine greep uit onze lijst:

Plastic boommanchetten - Hang- en steeketiketten - Labels Tonkinstokken - Boombanden - Acryl gaaslinnen - Schermdoek Tuingereedschap - Snoeigereedschap - Grasmaaimachines Pulverisateurs - Jiffypots - Jiffy-Seven - Plasticpotten - Plantacryl Bindmateriaal - Handschoenen en wanten - Kruiwagens Kaskitten en verfwaren - Bestrijdingsmiddelen - enz. enz.

Vraagt onze uitvoerige prijscourant

A. MAURITZ & ZN. N.V. - BUSSUM

BRINKLAAN 2-10 - TELEFOON 02159 - 15068

De speciaalzaak voor tuinbouwartikelen

Aan de abonnees

Wij verzoeken U vriendelijk het tot f 3,50 (incl. B.T.W.) verhoogde abonnementsgeld voor 1970 spoedig te willen overmaken op giro nr. 1172915 t.n.v. Stichting „Populier" te Wageningen. Indien dit op 15 april nog niet is geschied, zijn wij tot onze spijt genoodzaakt het bedrag, verhoogd met f 1,50 incassokosten, per kwitantie te innen.

Losse nummers kunnen thans nog, voor zover voorradig, tegen f 1,50 per stuk beschikbaar worden gesteld. Over enige tijd zal de prijs echter waarschijnlijk enigszins verhoogd moeten worden.